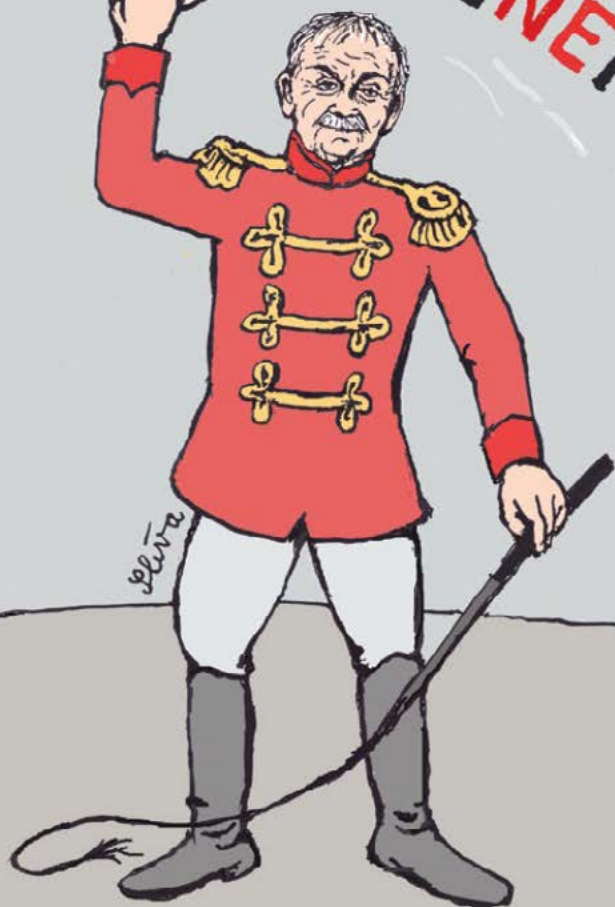

Karel Šíp

KROTITEL
SPLAŠENÝCH
MYŠLENEK

Krotitel splašených myšlenek

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Karel Šíp

Krotitel splašených myšlenek – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

© Karel Šíp, 2022

Illustrations © Jiří Slíva, 2022

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2022

ISBN tištěné verze 978-80-7683-258-9

ISBN e-knihy 978-80-7683-260-2 (1. zveřejnění, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7683-261-9 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7683-259-6 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

xyz

Obsah

Slovo úvodem /7

Vysvětlivka k mému příjmení /11

Proměnlivost názvů ulic /21

Básníci a grafomani jedna rodina /27

Vrtkavé osudy písní /43

Kluk, co potkal *Holubí dům* /53

Český jazyk volá Help! /67

Konspirační teorie /77

Sedm divů světa /87

Astrolog amatér /95

Skrytá reklama	/105
O nerozluštěných záhadách	/115
Slasti a strasti navigace	/123
Šumák, pendrek, rebarbora	/133
Óda na dršťkovou polévku	/141
Choroby a jejich jména	/149
O sprostých vulgarismech	/159
Třetí pohlaví	/171
Aktualizace Desatera přikázání	/181

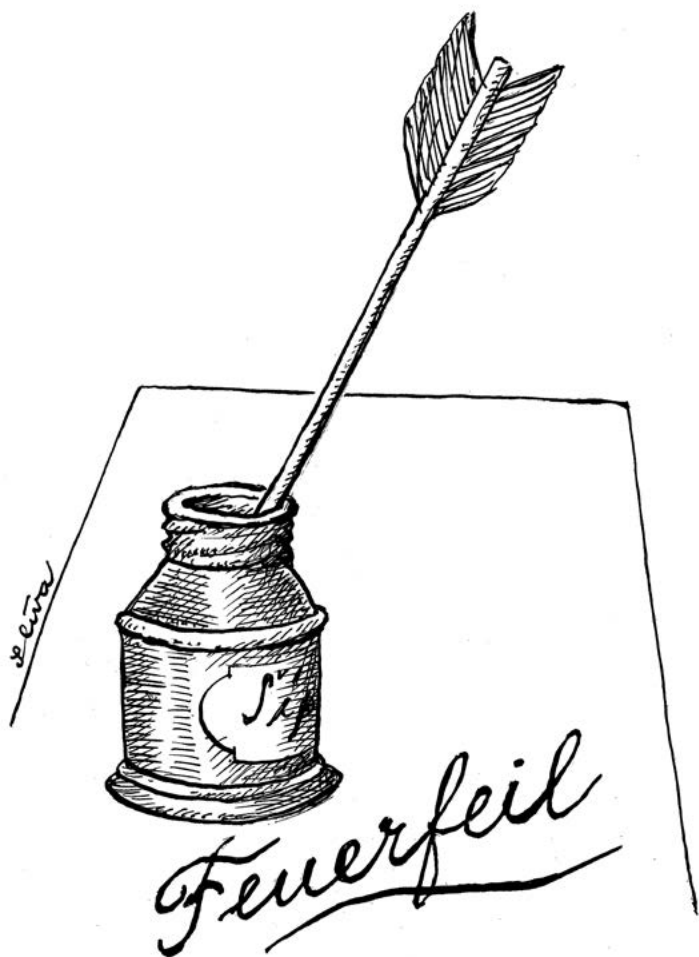
Slovo úvodem

Milý čtenáři, právě jsi zakoupil bestseller. Nebo dostal darem, nebo někde ukradl, to je fuk, ale pořád je to bestseller. Zní to sice neskromně, jenže já neumím psát nic jiného než bestsellery. Bestseller je cizí slovo převzaté z angličtiny, protože čím dál častěji náš veřejný prostor zaplevelují převzaté výrazy jen proto, že si nikdo nedává práci s vymyšlením adekvátního výrazu českého. I o tomto tématu se v mém bestselleru dočteš. Bestseller znamená „nejvíc prodejné“. O čem je tedy můj nový bestseller? Těžko se to vysvětluje.

Mám velmi potulné myšlenky, které je někdy těžké ukrotit. Když se rozeběhnou nějakým směrem, tak

ten směr většinou nedrží a pořád někam odbočují. Mé myšlenky jsou milovnicemi odboček. Vesměs bývají ty odbočky zároveň slepými uličkami. Ale z těch už umím vycouvat a vrátit se na hlavní cestu. Anebo vycouvat a vjet do jiné slepé uličky. Vlastně nikdy tím pádem nevím, kam vůbec dojedu. A tak mi souhrnem vzniká pod prsty, běžajícími po klávesnici počítače, všeho chuť. Pestrá skládanka. Bestsellery píší vřdycky v létě. To mám nejvíc času na svoje koníčky. Spisovatelština je mým velkým koníčkem, ač nejsem žádný Jirásek. Takže začteš-li se, narazíš třeba na problematiku vulgarismů a jejich nadužívání, aby sis vzápětí objasnil názor na často probírané téma třetího pohlaví. Pak se nějaká myšlenka stočí k psaní písňových textů a tomu, jak podivně někdy vznikají i jaké mívají kolikrát osudy. Postavení dršťkové polévky v naší společnosti je ze zcela jiného hrnce. Dál nebudu zdržovat, je tam toho víc. Nemusím tě doufám vábit tím, že se i zasměješ. Tak čti.

Léto 2022

Vysvětlivka k mému příjmení

Nejprve si pojdme říct, jak se v mediálním světě pracuje, jak se získávají informace, jak se s nimi dál nakládá. Chcete-li s někým dělat, základní údaje si snadno můžete zjistit. Na internetu. To není nějaká autorizovaná instituce, která by zaručovala věrohodnost. Zvláště takzvaná Wikipedie, která budí už svým pojmenováním důvěru, není produktem Karlovy univerzity nebo internetovou verzí nějaké encyklopedie typu Kdo je kdo. Ne. Do Wikipedie může přispět kdokoliv, čímkoliv, anonymně. Jde o snůšku nejrozumnějších údajů získaných jakkoliv, odkudkoliv. Ale kdyby se to jmenovalo Snůška, tak prosím. Přeberte si to,

kdo chcete a jak chcete, ale nepřikládejte tomu nějakou nálepku důvěryhodnosti.

Takhle nějak se do wikipedií dostalo moje jméno. Či spíše otázka, jak že se vůbec jmenuju. I seriózní novináři často začínali rozhovor otázkou, jak zní moje pravé jméno. Jestli to, co používám, nebo je to pseudonym a proč skrývám svoji pravou identitu. A to už vás napadne, jestli by nebylo nejlepší rovnou sdělit, že jsem dlouho hledaným zločincem, skrývajícím se pod indiánským příjmením. V podstatě bych nepovažoval za důležité tuhle věc uvádět na pravou míru. Ale jedním z důvodů, proč se tímto tématem chci nyní zabírat, je skutečnost, že jsem se stal kvízovou otázkou. Možná i tajenkou v křížovkách. V jedné televizní soutěži, poměrně solidně vypadající, byl prý dotaz: který moderátor se skrývá pod krkolomným německým jménem, navíc jménem s gramatickou chybou.

Dostat já tuhle otázku, taky bych nevěděl. Pokud vás to tedy zajímá, vydržte. Pokud čtou tyhle řádky samozvaní wikipedisti, necht' zbystří dvojnásob. Pokud vás to ale nezajímá, klidně tuhle kapitolu přeskočte.

Ale pak se nedivte, když se vás někdo bude ptát, jestli jste četli, co jsem vlastně zač a jak se jmenuju doopravdy, a vy nebudete vědět. Tak radši čtěte. Není to totiž tak úplně nezajímavá historie.

Když jsem se v červnu 1945 narodil, můj tatínek se jmenoval Karel Feuerfeil. Měl německé příjmení, ač sám Čech jako poleno. Bylo po válce. Radost vládla všeobecná. A jedním z projevů poválečné radosti byla změna příjmení, pokud se někdo jmenoval německy. Změnit si jméno z německého na české byla tehdy častá věc. A tatínek, který byl rozhodnut stát se hercem, správně usoudil, že německé jméno by herci mohlo komplikovat život. Kdo by si takové jméno pamatoval? A samozřejmě to byl zároveň akt přihlášení se ke své zemi a odstřihnutí se od všeho německého.

Těch příkladů z minula je mnoho. Ví vůbec někdo, že třeba herec Martin Růžek se původně jmenoval Erhard Martin? Přičemž Martin bylo příjmení? Martina si nechal jako křestní a Růžka k tomu dodal. Jiří Voskovec byl původním jménem Wachsmann, bylo jich zkrátka víc, nic neobvyklého.

Tatínek německy uměl, i když se ten jazyk nikdy neučil. Ale měl ten talent učit se sluchem, a tak byl zkrátka Feuerfeil. Výslovnost foneticky: Fojrfajl. Tak mu říkali ve škole, doma, všude. Znělo to vlastně skoro česky. A když stál před rozhodnutím vybrat si české jméno, rozhodl se pro překlad, který zněl Ohnivý šíp. Takže buď mohl být Karel Ohnivý, nebo Karel Šíp. Já na jeho místě bych určitě volil Ohnivého. Nejspíš se rozhodoval nějaký čas, protože v rodném listě mám to jméno přeškrtnuté a změněné na Šíp asi po čtrnácti dnech.

Můj učitel němčiny na střední škole se mým jménem začal hlouběji zabývat, i když nevím proč. Vysvětlení, že Šípem jsem se stal překladem z němčiny, ho zaujalo. Překladem z čeho? Feuerfeil. Učitel Brandejs (tak se jmenoval, jméno taky nic moc, ale české) nejspíš zalistoval v německo-českém slovníku a sdělil mi, že tatínek, jmenoval-li se Feuer – feil, tak to česky znamená Ohnivý pilník. A zasmál se. Skoro jsem o tom začal přemýšlet. Proč by se nějaký Němec jmenoval ohnivý pilník? Jak to jmé-

no vůbec mohlo vzniknout? Když jsem zalistoval ve slovníku, asi jiném než Brandejs, zjistil jsem, že přesný význam toho slova – tedy die Feile – je pilník na nehty. Takže ohnivý pilník na nehty? To mi nějak nesedělo. Ohnivým šípem mohl být jedine člověk jménem Feuerpfeil. Pfeil je šíp. A šípy bývají ohnivé.

Tohle téma se vlastně otevřelo mojí účastí v televizním dokumentu *Tajemství rodu*, natočeném v roce 2013. Vlastně jsem do toho šel jen proto, abych se dověděl něco o svých předcích, sám nějak pátrat jsem nedokázal a tohle byla šance dovědět se i to, co ani můj tatínek nevěděl. Kdo byl jeho otec. Jeho matka (slečna Feurfeilová, moje babička) ho totiž přivedla na svět za svobodna. A jméno otce dítěte (můj tatínek) ani úřadům nesdělila. Rok po první světové válce nejspíš byla doba taková, že svobodná matka by byla patrně společensky tímto znemožněna. Dítěti našla náhradní rodinu v Prachaticích, kde tatínek prožil prý krásné dětství, školní léta a vůbec, Prachatice mu přirostly k srdci a i v pozdním věku se tam často vra-

cel, měl tam kamarády, svá místa v lese, kde vždycky nacházel hříbky. O svém biologickém otci ale nevěděl nic. Ani jemu to jeho matka neprozradila. Takže nepátral.

Pátrala však genealožka, profesionálka v hledání utajených otců cvičená. A tak mi slavnostně oznámila, že otec mého tatínka se jmenoval Becher! Beno Becher! A já začal spřádat plán, co provedu s karlovarskou likérkou, kterou mi nejspíš přisouděj v restituci. Ale to byl jinej Becher. Ukázalo se, že můj dědeček Becher, který přivedl moji babičku nejprve do rozpaků a pak do jiného stavu, pocházel z movité židovské rodiny, byl uvolněnějších mravů a moje babička byla patrně zamlada k nakousnutí, tak ji nakousl. Následkem byl můj tatínek.

Zároveň se ale ukázalo, že dědeček byl ze čtyř bratrů, on sám, že již nežije, ale žijí jeho bratři ve Spojených státech. Filmaři se s nimi zkontaktovali a oznámili jim, že mají v Praze žijícího synovce. Že jejich bratr Beno přivedl na svět nemanželského chlapce. Ten parchant, řekli si asi. A teď jsem se musel vyrov-

nat se skutečností, že mám v Americe tři strejdy vyššího věku. Mám tři příbuzné, které neznám, v životě jsem je neviděl a oni neviděli mě. Z archivních materiálů jsem se mimo jiné dověděl, že jeden z těch strejdů je dítětem ze slavného vlaku sira Nicholase Wintona, muže, který zachránil stovky židovských dětí před jistou smrtí tím, že je propašoval do Londýna. Babička Feuerfeilová v rodinné historii už dál nefiguruje, zemřela poměrně mladá na souchotě. Ve finále pátrací akce došlo k rozhovoru na dálku. Přes Skype. A tak jsme se prvně nejen slyšeli, ale i viděli. Byli dva, třetí – už nevím proč – tam nebyl, možná už ani nežil, details si nepamatuju. Ale oba mluvili poměrně slušně česky, měli radost, že mají v rodině o chlápka navíc, a hned mě zvali na příští rok do Ameriky, že chystají velkou rodinnou sešlost, příbuzné z celého světa, jak říkali, a abych taky přijel. Oběma bylo hodně přes osmdesát, a tak jsem plánované slezině nevěnoval velkou důležitost. Ale přece jen.

Jeden z nich, tuším, že se jmenoval Ivan, mi mailem poslal zprávu, že jedna z jejich neteří jede

do Prahy a že je to tím pádem i moje vzdálená příbuzná a měl bych se s ní setkat, že by prej ráda. To už si americká rodina nechala zjistit, co dělám, čím se živím. Neteři řekli, že jsem v Česku něco, jako je v Americe Larry King, jak Američani rádi přehánějí. V Praze se ubytovala v jednom z malostranských hotelů. Ve smluvený čas jsem tam dorazil. Malá Strana je v tomhle hrozná na parkování, auto jsem musel nechat někde na Malostranském náměstí, asi půl kilometru od jejího hotelu. Neteř neuměla slovo česky, ale měla s sebou tlumočnici. Neteř byla udivena, že jsem přišel sám. A čím jsem prej přijel. Přijel jsem autem a zaparkovat jsem musel daleko, tady všude okolo bych dostal na auto botičku, převedla mé vysvětlení do angličtiny překladatelka. Překladatelským oříškem byla nejspíš ta botička. A jsem tu sám, dodal jsem. Tlumočnice mi později prozradila, že neteř prý vzhledem k mé profesi očekávala, že se mnou přijde hejno bodyguardů a že se dostavím helikoptérou. Larry King by to prej jinak neměl.

A to je celá sága našeho rodu, sice poněkud nevšední, ale v podstatě mi šlo jen o to, jednou provždy objasnit, proč jsem se čtrnáct dní po narození jmenoval Feurfeil.